

De mensuratione inconcinna tabula Geographica
a Marino composita. Cap. XX.

Tractat autem designatio propriū qd habet. Nam descriptio in sphaera fienda, ex semetipsa similitudinē retinet figuræ terræ, nulliusq; alterius ad opus hoc indiget artificio: non facile tamen magnitudinem præbet, quæ suscipere possit multa, quæ necessario suo collocanda sunt loco: neque descriptionem, ut unico momento cerni ualeat, toti figuræ adaptare potest: sed alterum ad alterius designationē transferre necesse existit: hoc est, aut uisum aut sphaerā: quorum neutrum descriptioni, quæ in plano fit accidit, sed modum quēdam ad similitudinē sphaericę imaginis inquirat, ut distantias, quæ in ea statuendæ sunt, quàm maxime cōmensuratas faciat, ac secundum eam apparentiā, quæ cum uera contineat. Quod Marinus scientiæ haudquaquā fortuite esse censuit, penitusq; omnes descriptionū planarū modos reprehēdit: nihilominus tamen eo ipse usus esse uidetur, qui ex omnibus minime, cōmensuratas faciat distantias: nam pro cunctis circulorū, necnon parallelorū & meridianorū lineis, rectas substituit, ac etiā meridianorum æquidistantes inuicem, similes parallelis: solum autem parallelum, qui per Rhodum est, obseruauit meridiano cōmensuratum, secundum similitudinē in sphaera circūferentiarum sesqui quartam ferē rationem, circuli magni ad parallelum, qui ab æquinoctiali distat partibus triginta sex. Aliorū autem nullam curam gessisse uidetur, neque symmetriæ, neque sphaericę designationis gratia. Primum enim constituto uisū, ad medium borealis quadrantis sphaerę, in quo maxima pars orbis describitur, meridiani rectarum linearum imaginationem præbere possunt, quum unusquisque ex reuolutione contrarius statuitur, caditque planum ipsius per uerticem uisus: uerum non ita paralleli, ppter abscissum poli

borealis, circulorum autem segmenta manifeste ostendunt cōuexitates suas ad meridiē cōuertere. Præterea, quamuis secundum ueritatem pariter & imaginationē idē meridiani similes quidem, inæquales tamen circūferentias in parallelis secundum magnitudinē differētibus, intercipiāt, ac semper maiores, in ijs, qui æquinoctiali sunt proximiores, Marinus tamen omnes facie æquales: distantias autē climatum, quæ borealiora sunt, quàm parallelus, qui per Rhodū transit, plusquā ueritas patitur extēdit. Eas uero quæ australiores sunt in minus contrahit, ita, ut illæ iam non amplius stadiorum numero, qui ab ipso positus est congruant: sed sub æquinoctiali quinta potissimū eorum parte deficient, quæ & parallelus, qui per Rhodū est, deficit ab æquinoctiali. Distantias autē quæ sunt sub parallelis, qui per Thylem transit, quadruplici sua quinta adaugēt, quot & parallelus per Rhodū excellit illū, qui per Thylem transit. Parallelus enim, qui per Rhodum scribitur, ab æquinoctiali distat partibus triginta sex, talium ferē est nonaginta trium, qualium æquinoctialis uel meridianus centum & quindecim: qui uero ab æquinoctiali distat partibus sexaginta tribus, scribiturq; per Thylem, prædictarū æquinoctialis aut meridiani partiū est quinquaginta duarum.

In caput uigesimum annot.

In hoc capite Marinus reprehenditur de inepta orbis in plano descriptione, proponiturq; duplex habitabilis orbis figuratio: una quæ fit in sphaerica superficie; & hæc non est admodum artificiosa, quanquam non facile tantæ magnitudinis sphaera fabricari possit, cuius superficies contineat omnia, quæ necessario ponenda sunt in ea. Neque etiā unico intuitu, noster aspectus omnes sphaericę descriptionis partes ualeat comprehendere, nisi uel aspectus uel sphaera ipsa circūagatur. Quæ uero in plana superficie fit orbis figuratio, manēs immotacūctas sui partes nostro offert aspectui. Et quidē Marinus in suis commentarijs conatus est tradere præceptionē, quæ tale orbis simulachrum formari posset simile & conforme sphaericę descriptioni, sed